

Iets over DUIKERS

Orden : Gaviiformes (Duikers)

fam. : Gaviidae

Geslacht: Gavia

De roodkeelduiker (*Gavia stellata*) is het meest voorkomende en verspreide lid van zijn familie. Het broedgebied is verdeeld over de Noordpoolcirkel, van het milde zuidwest Schotland tot het strenge noordoostelijke Ellesmere Eiland ten noorden van de 80° N.B. De roodkeelduiker komt ^(s' winters song) in vrij grote groepen zuidelijk tot Californië, Florida, China en Portugal. Het is de kleinste duiker - 60 cm. lang - die zich in het broedseizoen van de andere duikers onderscheidt door een grijze kop en een roestrode plek aan de hals. s'Winters is het een muiskleurige vogel en het best te onderscheiden van de andere duikers door de houding van de kop en snavel welke karakteristiek omhoog wijst. Bovendien is de snavel fijner dan die van de andere vogels.

Roodkeelduikers broeden aan smalle meertjes en de kleinste toendra-plas-
sen, welke zij weliswaar verdedigen tegen andere duikers, maar waarin
zij andere watervogels toelaten.

De meest bezochte plassen blijken voor deze vogels vanaf zee gemakkelijk
bereikbaar te zijn, waar de dieren meestal vissen in gezelschap van ande-
re duikers.

De twee eieren worden meestal op korte afstand van het water gelegd en
een opvallend paadje naar het nest is al gauw door heen en weer lopen
van deze eigenaardige vogel uitgesleten.

Broedgebied: Meertjes vlak bij zee

Nest : losse hoop vegetatie

Eieren : 2 olijfbroine met donkere spikkels

Voedsel : vis.

De Parelduikers zijn verdeeld in twee soorten: *Gavia Pacifica* en *Gavia*
Arctica. De Atlantische duiker is de kleinste en heeft een groenachtig
glanzende keel. Beide soorten zijn rond de Noordpool verspreid; ze komen
alleen niet op IJsland en Groenland voor.

De Parelduiker bewoont een zuidelijker broedgebied dan de roodkeelduiker.
Ze trekken naar het zuiden om op de noordzee, langs de Atlantische kust
en op de Zwarte Zee waar ze talrijk zijn te overwinteren.

s'Zoners zijn de blauwglanzende zwarte nekken, de kale zwart/witte
vleugelplekjes en de nektekening kenmerkend. s'Winters is de matgrijs
gekleurde vogel het best te onderscheiden van de roodkeelduiker door
zijn grotere omvang en rechte snavel, en van de ijsduiker door zijn
dunnere snavel en kleiner formaat.

In tegenstelling tot de roodkeelduiker, verkniest de parelduiker gro-
tere landinwaarts gelegen meren als broedgebied, waar hij zijn voedsel
kan vinden zonder naar de kust te vliegen. In Engeland legt de parel-
duiker zijn eieren een maand eerder dan de roodkeelduiker en de eieren
komen al uit als de roodkeelduiker aan het leggen toe is.

Broedgebied: grote diepe meren

Nest : vlak bij de waterkant

eieren : 2 olijfbroine met donkere stippen

voedsel : vis.

De IJsduiker (*Gavia immer*) is de Nederlandse naam voor de gewone duiker van Amerika. De ijsduiker komt veel voor in Canada en in het noorden van de Ver. Staten. Betrekkelijk zeldzaam zijn ze daarentegen in het grootste deel van Europa waar het broeden is beperkt tot de Noorderlijkste streken. Ze zijn talrijk in IJsland, broeden ook op Jan Mayen en waarschijnlijk op het eiland Beer.

Dat er in Engeland broedgevallen zouden zijn is nog steeds twijfelachtig. Op een van de Shetland-eilanden n.l. Yell, vond men eieren van deze soort in 1858 en 1859. Alle overige vermeldingen zijn van ouders met nauwelijks fladderende jongen, die onmogelijk de afstand van zo'n 30.000 km. over de oceaan hebben kunnen afleggen. De vroegste melding betreft 3 jonge vogels gezien in Unst (Shetland) in augustus of september 1843, naar omdat een broedgeval van 3 eieren erg zeldzaam is, is het goed mogelijk dat dit op een foutieve determinatie berust. Dhr. Johnson zag jonge vogels aan het meer Aith in 1932 en Dhr. Kay vond vogels dicht bij een nest op 20 aug. 1933. Van recentere datum is de melding over een volwassen exemplaar met jong in Basta Voe Yell op 26 augustus 1946. En hiermee eindigen de geruchten over deze soort.

IJsduikers zijn elk jaar in de omgeving van de Shetlands te zien. Tot grote spijt der ornithologen echter gaat het aantal daar elk jaar weer achteruit. Er zijn veel voorbeelden dat er maar 1 vogel van een paartje aanwezig is.

De paringsceremonie van de IJsduiker is al geobserveerd in de overwinteringsgebieden van Ierland. Het schijnt dat deze "verkering" vooraf bevestigd wordt en dat de vogels daarna pas op voorjaars trek gaan. Af en toe blijft er wel eens een paar nestelen in Engeland. In de tweede week van mei arriveren zij op zuid-west Groenland en wachten op zee tot dat het eerste milde zomerwater de neren wat ontdooit, waarna ze gezamenlijk het binnenland intrekken. Deze dooi is uiterst belangrijk want er hangt veel van af voor het komende broedseizoen.

De IJsduikers bewonen meestal de wateren van laagland maar op IJsland zijn ze gevonden tot op hoogtes van 1200 m., waar zij de streek delen met wilde zwaan en ijseend. Eenmaal gevestigd in dit zomerhuis blijven zij tot de vorst begint in oktober. De jonge vogels vertrekken ± 3 weken voor de oudere, Schotland bereikend vanaf begin augustus. Hoewel sommige grote wateren van het laagland 2 of 3 paar kunnen herbergen bezit meestal een enkel paar een meertje. Meestal ligt dit dicht bij zee als voedselbron, maar ook wordt de voorkeur gegeven aan dieper water met een

goede voorraad vis er in. Het nest is meestal op een eilandje gelegen en het is dus niet zo verrassend dat er weinig bekend is over het verloop van de broedsels van de vogels in die koude streken waar het zwemend of wadend door het smeltwater niet zo aantrekkelijk is voor vogelfotografen. Meestal wachten deze met hun transport door het barre land tot een geschikt nest gevonden is waarop de vogel goed vast zit. De twee olijfbruine eieren worden in een regelmatig nat blijvend kuiltje (net nos bekleed) gelegd, op korte afstand van de waterkant die via een uitgesleten pad kan worden bereikt. Bij het eerste teken van gevaar glijdt de zittende vogel het water in en verdwijnt. Veel ornithologen zoeken vergeefs naar nesten en vogels doordat de dieren verrassend lang onder water kunnen blijven en heel kort even ademen (alleen kop en nek boven water) voor de volgende duik. De meeste duiken zo'n 30 sec. en vaak tot 1 minuut. Zelfs 3 minuten is wel eens gezien. Opgeschrikte vogels vliegen vaak in een grote cirkel van soms wel enkele kilometers voordat zij geluidloos terugkeren naar hun uitgekozen plek. Het broeden duurt 29-30 dagen en de donsjongen worden heel vaak op de rug van hun ouders gedragen zodat deze toch gemakkelijk kunnen zwemmen. Zij voeden zich o.a. met zalm in de zomer en met haring in de winter. Zodra de jongen kunnen vliegen gaan zij in zeer grote aantallen naar open zee.

Om nog onbekende redenen is de ijsduiker meedogenloos vervolgd in de 19e eeuw en er is een kleine kans dat deze schade zich hersteld na enkele jaren van bescherming. De vogels worden nog steeds geschoten of gevangen in zuid-west Groenland waar men er decoratieve vloerkleden van maakt door van de huid, kop en nek gebruik te maken. De Fin Jalomonsen telde hoe men 50 vogels nodig had voor een gelijkmatig vloerkleed en dat er 4 vloerkleden te koop waren toen hij in 1949 in Qugssiniirt was. Laplanders maakten ook veel hoofddekseis van de huiden en nekken. Gelukkig sterft deze afschuwelijke mode uit, en beschouwt men de prachtige ijsduiker meer en meer als een van onze fraaiste watervogels.

Overgenomen en vertaald uit het weekblad "Birds of the world".

Jacques v.d.Lans

Bennebröekerdijk 41

Hoofddorp.